

LA 'TANGENTÒPOLIS'
ES REPETEIX A
L'EXTREM MERIDIONAL

Jaume Oliveras

Escriptor

De set en set

Josep Maria
Casasús

Itàlia, un referent històric

N. VAN DEN BERG

Som on som, i el calendari ajusta dates i convocatòries d'interès per al futur del país, fins de l'Estat al qual ara estem adherits, si vols o per la força. Tot es mou, públicament o entre bambolines. Encara, les darreres eleccions europees han marcat tendències i esperances o desafeccions segons el color que es miri. A l'horitzó, el trontoll dels partits polítics, ofegats en la incapacitat de trobar noves formes organitzatives i amb la tenalla de fosques històries econòmiques i/o socials. S'han obert molts interrogants i els nervis són a flor de pell de la classe política.

UN TEMPS ADEQUAT PER RELLEGIR la crònica recent de la política italiana, aquells anys noranta del recent segle passat, quan saltà pels aires tota l'estructura política que durant cinquanta anys havia governat la geogràfica bota i abocà a un llarg període de desordre polític que ha durat una vintena d'anys.

EL DRAMA ES COMENÇÀ A ESCRIURE al febrer del 1992, quan Luca Magni, un empresari que ofería serveis de neteja viària a Milà, lliurava un sobre que contenia catorze milions de lires a Mario Chiesa, influent militant socialista de la regió. El sobre era la novena

tangente pagada per Magni, qui, amb problemes de parella i sentiments d'extorsionat, havia decidit explicar el cas a la fiscalia. Bitllets marcats i un micròfon ocult foren suficients per fer caure Chiesa a mans de la policia. Amb tot, s'imposà el pacte del silenci, quan s'havia entrat en període electoral i no calia complicar la troca. El fiscal Antonio Di Pietro aprofità les jornades per collar Chiesa i omplir milers de folis sobre la *tangentòpolis* (els *tangente* eren els diners desviats per pagar favors), esperant el moment oportú.

LA DESFETA DEL PODERÓS PARTIT comunista, dividit entre els Demòcrates d'Esquerra i la Refundació Comunista, facilità la victòria dels de sempre,

Els grans partits són víctimes d'una desenfrenada pràctica corruptiva i es troben presoners de les pròpies contradiccions

units en la coalició de quatre (Democràcia Cristiana, Socialistes, Socialdemòcrates i Lliberals) que facilitava la presidència del govern per al socialista Bettino Craxi. Dies després esclatà l'afer, anunciant la detenció de Chiesa i obrint una investigació sobre el partit socialista. Craxi es desmarca del cas i culpa militants menors, situant-los al marge del partit. A la presó, Chiesa es decideix a cantar i les proves esquitxen els socialistes, i també els democratacristians. Andreotti abandona i les fitxes del domini cauen una darrere l'altre quan els secretaris generals dels dos partits, Craxi i Forlani, són formalment acusats. En un clima infernal, el diputat socialista Sergio Moroni es suïcida, deixant sobre la taula una sèrie de documents que comprometen alts polítics i importants empresaris, fins membres de la judicatura.

JUTGES I FISCALS ES CONFABULEN i coordinen l'operació *Mani Pulite* (ara aquí de traducció impossible). Els partits amb cinquanta anys de història es desfan com un núvol de sucre, una trentena de suïcidis, Craxi fugat a Tunísia, més de mil vuit-centes persones detingudes, de les quals foren declarades culpables i condemnades 1.233. Una crisi política de llarg abast que condueix a unes eleccions municipals on els hereus dels democratacristians i comunistes perden més de la meitat dels seus vots. Emergeixen nous partits o coalicions electorals: les generals del 1994 rellancen la figura d'un alternatiu singular, Silvio Berlusconi. La cerimònia de la confusió i Itàlia ensorrada en un pou sense sortida.

UNA VINTENA D'ANYS DESPRÉS DE la *tangentòpolis*, a l'extrem meridional europeu sembla repetir-se la mateixa història. Els grans partits són víctimes d'una desenfrenada pràctica corruptiva i es troben presoners de les pròpies contradiccions. Per la contra, emergeixen noves formes d'acció política, de les quals només cal esperar que enfilin una tendència diferent a la que s'apoderà de la política italiana.

Veu ferma

Fins ara el diari escrit íntegrament en català de més llarga vida havia estat *La Veu de Catalunya*, nascut el 1899 i desaparegut el 1937. Va sortir durant 38 anys determinants pel creixement i la desclosa del catalanisme cultural i polític. Els nostres ben fusionats *Avui*, aparegut el 1976, i *El Punt*, del 1979, són ben a prop de superar aquest rècord històric de longevitat de la premsa plenament catalana. Hi arribem en una etapa que també és clau pel progrés nacional vers fites més ambiciosos que aquelles aconduïdes amb fermesa per *La Veu*. Saber què era i com era aquell diari contribueix a entendre l'evolució de la nació, la gent i les institucions fins que tot va anar-se'n en orris amb la guerra del 36. Des de fa unes setmanes tenim la sort de poder aprofundir en el coneixement d'aquella veu periodística que fou silenciada gràcies a l'exhaustiva història que ha publicat el professor Josep Maria Figueres a l'Editorial Base. Investigador tenaç, minuciós, erudit, un pou de saviesa documental i documentada, Figueres ha posat al carrer una obra que permet treure moltes lliçons d'un diari vinculat a la Lliga de Prat de la Riba i de Cambó, però que influïa més enllà dels cercles d'aquell gran partit dels catalanistes conservadors que fou objecte de la tesi doctoral d'Isidre Molas, un altre acadèmic rigorós i erudit. *La Veu* va assolir èxits de difusió admirables si atenem els mitjans de l'època. Era el diari en català amb els tiratges més alts de l'època. Es podia trobar en punts de venda de París, Madrid, Portugal, l'Argentina i Cuba, entre altres indrets, a més de les principals ciutats de les terres de llengua catalana. En la tesi de Francesc Espinet, universitari també perseverant en aquesta mena de recerques, hom constata que és el diari més citat en els llibres de memòries contemporànies. *La Veu* també innovà i reeixí en regular el treball dels periodistes amb unes instruccions ètiques. Fou una iniciativa pionera que reflectia un tarannà innovador i desinhibit. Poso un cas: admetia la tendenciositat de la informació sempre que es basés en fets i no en paraules.

EN
SÍSIF

Jordi
Soler

